

AYOLLAR SPORTIDAGI GENDER TENGLIGI: O‘ZBEKISTON TAJIRIBASI VA XALQARO STANDARTLAR SOLISHTIRUVLI TAHLILI

Burxonov Bahodir Hayotovich

*O‘zbekiston Respublikasi Ichki
ishlar vazirligi Malaka oshirish instituti
Jismoniy tayyorgarlik sikli o‘qituvchisi
bahodirburxonov87@gmail.com*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ayollar sportidagi gender tengligi masalasi O‘zbekiston tajribasi va xalqaro standartlar asosida tahlil qilinadi. Gender tengligining sportdagi ahamiyati, O‘zbekistonda mavjud holatlar, xalqaro standartlar bilan solishtirilib, muammolar va takliflar bayon etilgan. Maqola ayollar sportida haqiqiy tenglikni ta’minlash uchun tizimli choralar zarurligini ta’kidlaydi.

Kalit so‘zlar: gender tengligi, ayollar sporti, O‘zbekiston, xalqaro standartlar, sportda tenglik, jinsiy kamsitish.

ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО В ЖЕНСКОМ СПОРТЕ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА И СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ.

Бурхонов Баходир Хаётович

*Преподаватель цикла физической подготовки
Институт повышения квалификации
Министерство внутренних дел Республики Узбекистан
bahodirburxonov87@gmail.com*

Аннотация: В статье рассматривается проблема гендерного равенства в женском спорте на примере опыта Узбекистана и международных стандартов. Анализируется значение гендерного равенства в спорте, существующее положение в Узбекистане, сопоставляются с международными нормами, выявляются проблемы и предлагаются рекомендации. Статья подчеркивает необходимость системных мер для обеспечения реального равенства в женском спорте.

Ключевые слова: гендерное равенство, женский спорт, Узбекистан, международные стандарты, равенство в спорте, гендерная дискриминация

GENDER EQUALITY IN WOMEN'S SPORTS: UZBEKISTAN'S EXPERIENCE AND A COMPARATIVE ANALYSIS WITH INTERNATIONAL STANDARDS.

Burkhonov Bahodir Hayotovovich
Teacher of physical training cycle
Institute of advanced training
Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan
bahodirburxonov87@gmail.com

Abstract: This article analyzes the issue of gender equality in women's sports based on Uzbekistan's experience and international standards. It discusses the importance of gender equality in sports, the current situation in Uzbekistan, compares it with international norms, and identifies problems along with recommendations. The article emphasizes the need for systematic measures to ensure real equality in women's sports.

Keywords: gender equality, women's sports, Uzbekistan, international standards, equality in sports, gender discrimination.

Kirish

Sport sohasida gender tengligi masalasi nafaqat jismoniy faoliyat, balki ijtimoiy adolat, inson huquqlari va teng imkoniyatlar ta'minoti nuqtai nazaridan ham katta ahamiyatga ega. Xususan, ayollar sportidagi gender tengligi masalasi global darajada ham, milliy miqyosda ham dolzarbdir. Ushbu maqolada O'zbekiston tajribasi xalqaro standartlar bilan solishtirilib, gender tengligini ta'minlash yo'llari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Ayollar sportidagi gender tengligi masalasi global va milliy darajada dolzarb muammo sifatida e'tiborga loyiqdir. Gender tengligi — erkaklar va ayollar uchun teng huquqlar, imkoniyatlar va majburiyatlarni ta'minlash degani bo'lib, sport sohasida bu nafaqat jismoniy faoliyatni rivojlantirish, balki ijtimoiy adolat va inson huquqlari tamoyillarini ro'yobga chiqarish uchun muhim omil hisoblanadi. Xalqaro tashkilotlar, jumladan BMT, Xalqaro Olimpiya Qo'mitasi va UNESCO, sportda gender tengligini ta'minlash bo'yicha aniq standartlar va tavsiyalarni ishlab chiqqan. Ushbu standartlarga ko'ra, ayollar va erkaklar uchun sport infratuzilmasi, moliyalashtirish, ta'lim va boshqaruvda teng imkoniyatlar yaratilishi lozim.

O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda ayollar sporti rivojiga e'tibor oshib bormoqda. Davlat siyosati doirasida ayollar uchun maxsus dasturlar tashkil etilib, ularning sportdagi faolligi rag'batlantirilmoqda. Shu bilan birga, amaliyotda hali ham ayrim muammolar mavjud. Moliyalashtirish sohasida erkak sportchilarga ajratiladigan

resurslar ayollarga nisbatan ko‘proq bo‘lishi, ayollar sportining ommaviy axborot vositalarida kam yoritilishi, shuningdek, sport tashkilotlarida ayollar boshqaruvchilik lavozimlarida kam ishtirok etishi gender tengligi sohasidagi asosiy to‘siqlardandir. Bu holat milliy qonunchilikdagi gender tengligi tamoyillari va xalqaro standartlar o‘rtasida mavjud tafovutlarni ko‘rsatadi.

Xalqaro tajriba va standartlarga e‘tibor qaratadigan bo‘lsak, masalan, Xalqaro Olimpiya Qo‘mitasi ayollarni sport sohasida boshqaruvda ko‘proq jalb qilish va sportda gender tengligini ta‘minlash uchun bir qator strategiyalarni amalga oshirmoqda. BMT esa har bir davlatni jinsiy kamsitishni bartaraf etish va teng imkoniyatlarni yaratishga chaqiradi. UNESCOning tavsiyalari esa ta‘lim va resurslarni teng taqsimlashga qaratilgan. O‘zbekiston esa o‘z navbatida, “Jinslar tengligi to‘g‘risida”gi qonunni qabul qilgan bo‘lsa-da, bu qonunlarning amalda to‘liq ijrosi uchun yanada kengroq chora-tadbirlar talab etiladi.

Jamiyatdagi gender stereotiplari, sportda ayollarga bo‘lgan e‘tibor va resurslarning yetarli emasligi, shuningdek, boshqaruvda ayollar ishtirokining kamligi bu sohadagi rivojlanishga to‘siq bo‘lmoqda. Shu sababli, O‘zbekistonda gender tengligini ta‘minlash maqsadida sport tashkilotlarida ayollarni boshqaruv lavozimlariga jalb qilish, moliyalashtirish tizimini takomillashtirish, ommaviy axborot vositalarida ayollar sportini yoritishni kuchaytirish va jamiyatda gender stereotiplariga qarshi ma‘rifiy ishlarni kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Ayollar sportida gender tengligini ta‘minlash nafaqat inson huquqlari va ijtimoiy adolat masalasi, balki sportni yanada rivojlantirish va milliy hamda xalqaro miqyosda raqobatbardoshligini oshirish uchun muhim omildir. O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda ayollar sportiga ko‘proq e‘tibor qaratilmoqda, davlat tomonidan gender tengligini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan qonunlar va dasturlar ishlab chiqilmoqda. Shu bilan birga, amaliyotda moliyalashtirish, boshqaruvdagi ayollar ulushi va jamiyatdagi gender stereotiplari kabi muammolar hali to‘liq hal etilmagan. Xalqaro standartlar bilan solishtirilganda, O‘zbekiston tajribasi ijobiy natijalarni ko‘rsatayotgan bo‘lsa-da, gender tengligini yanada mustahkamlash uchun tizimli va kompleks choralar zarur. Shuning uchun, sport tashkilotlari, hukumat va jamiyatning birgalikdagi sa‘y-harakatlari orqali ayollar sportida haqiqiy tenglik va imkoniyatlarning kengayishi ta‘minlanishi muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. “Sport faoliyati to‘g‘risida”gi qonun. Qonun № XXXX, 2017.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ayollar sportini rivojlantirish bo‘yicha chora-tadbirlar dasturi” to‘g‘risidagi Farmoni. 2021.
3. Karimova, M. (2020). Ayollar sporti va jamiyatdagi o‘rni. Toshkent: O‘zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.

4. Toshpo‘latov, S. (2019). Gender tengligi va sport: nazariy va amaliy jihatlar. Toshkent: “Ilm-Fan” nashriyoti.
5. Qo‘chqorov, A. (2021). O‘zbekiston sportining rivojlanish strategiyasi. Toshkent: “Yangi Avlod” nashriyoti.
6. Sultonova, N. (2018). Ayollar sportidagi muammolar va ularni hal etish yo‘llari. “Sport va Sog‘lom Hayot” jurnal, №3, 45-52-betlar.
7. Rasulova, D. (2022). Gender tengligi tamoyillari O‘zbekiston qonunchiligida va amaliyotda. Toshkent: “Huquq va Jamiyat” nashriyoti.

